

INDULATAINK ÉS SZAVAINK

(Mt 26,57–68; 27,1–2.11–14; Jak 3,1–13)

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

BARTA, T. (szerk.), Keresztyén Bibliai Lexikon, Budapest 2000.

PÁKOZDY, L. M., Bibliaiskola, Budapest, 2007.

SCHWEIZER, E., Das Evangelium nach Matthäus, Göttingen, 1986.

SZÜCS, F., Teológiai etika, Budapest, 1993.

VARGA. ZS., Máté evangéliumának magyarázata, JK, Budapest, 1995.)

A Biblia tanítása szerint a szavak nem csak egyszerű információt közölnek, hanem ennél sokkal többet jelentenek.

A bibliai gondolkodás szerint szorosan összetartozik:

- a beszéd és a lét,
- a beszéd és a tett.

A beszéd és a lét összetartozását már a teremtéskor is látjuk. Isten szavára lett minden létező. A beszéd és tett szoros kapcsolatára a héber „dábár” ige a legfontosabb példa. A Bibliában „Isten szól” kifejezést olvassuk a szó fordításaként. Azonban egyszerre jelenti a szót és a tettet. Ha Isten szól, az egyben tett és cselekedet is. János evangélista így fogalmazta: az ige (logosz) lett testté, és maga az Ige Isten volt (Jn 1,1). A hit is beszéden, Igén keresztül születik és él. „Az ő akarata szült minket az igazság igéje által, hogy mintegy első zsenyéje legyünk teremtményeinek.” (Jak 1,18) „mint akik nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születettek újjá, Isten élő és maradandó igéje által.” (1Pét 1,23) Vagy ahogyan Pál megfogalmazza: „A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17) Isten szava nem egyszerű szó.

Bár az ember szava nem teremtő, mint Istené, de tud építeni és rombolni is. Áldást és átkot tud mondani (Jak 3,9). Az ember felelős a kimondott szavaiért. Jézus tanítása szerint az ember beszédét alapvetően az érzései, indulatai határozzák meg: „*Hogyan szólhatnátok jót gonosz létekre? Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.*” (Mt 12,34) és a „*jó kincseiből jót hoz elő...*” (Mt 12,35) Jakab levele szerint az ember beszédét meg kell fékezni, de erre nem képes az ember. (Jak 3,8) Ahhoz, hogy az ember szavai tiszták, jók legyenek, a szívnek, a benne lévő indulatoknak kell tisztának lenni.

Jézus szavai mindig a benne lévő szeretetről, alázatról, engedelmségről tettek tanúságot. Jézus Krisztus az ellene lefolytatott per idején is.

Engedelmsége megmutatkozott egész életében. A Krisztus-himnusz (Fil 2,5–11) szerint ez az engedelmség az alázat indulatából következett, így üresítette meg magát, vett fel szolgai formát, és lett emberekhez hasonlónak, és élt emberként. Testet öltése és a földi élete is alázatosságáról és engedelmségéről tett bizonyosságot. Pál apostol azt írta a filippibeli gyülekezetnek, hogy a Krisztusban lévő indulat megvalósítására törekedjenek. („*Az az indulat legyen bennetek*” – kifejezése szó szerint azt jelenti: arra törekedjete, azt törekedjete megvalósítani.)

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

Jézus peréhez és a krisztusi indulathoz kapcsoljuk az indulatokkal és szavakkal foglalkozó, a konfliktuskezelés biblikus megalapozását segítő órát.

A negyedikes gyermek az érzelmi terén is átmeneti időszakban van. Ha még a latencia, az ösztönnyugvás időszaka jellemző rá, könnyebben uralkodik az indulatain, érzelmein. Már elég okos, megfontolt, értelmes, hogy alkalmazzon mind magában, mind a társas kapcsolatokban pozitív feszültségoldó és konfliktuskezelő stratégiákat. Ezek nagyban függenek a körülötte élő felnőttek mintáin, illetve a gyermek belső temperamentumán.

Ha egy korábban érő gyermegről van szó, akinél már jelentkeznek a prepubertás tünetei, ott a hormonok is belejátszhatnak abba, hogy nehezen kezeli az újonnan jelentkező, nagyon végletes érzelmeket. Ez leginkább lányoknál fordul elő.

A téma feldolgozásánál fontos, hogy a negatív indulatot az emberi psziché természetes velejárójának tekintjük. A harag egy védekezési mechanizmus. Segít távolságot venni a másiktól, aki annyira bántó, hogy nem tudok a közelében maradni. A kérdés, hogy mit kezdünk a negatív indulatainkkal, tápláljuk vagy feldolgozzuk (megéljük) őket? Az elfojtás semmiképp nem jó. A rosszindulatú életszemlélet táplálja, erősíti. Ezek helyett segítsük az indulatok megfelelő kifejezéseinek a módját! Én-kommunikációban, konstruktív módon, jóindulattal a társas kapcsolatokban, imádságban Istennel.

Ehhez a legfontosabb, hogy a gyermekek tetten érhék, és megpróbáljanak kívülről rátekinteni ezekre a szituációkra. Ebben segít a tananyag.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>MINIMUM</u>	<u>OPTIMUM</u>
<ul style="list-style-type: none">Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.	<ul style="list-style-type: none">Aktív részvétel a közös feladatokban, játékokban, beszélgetésekben.A saját indulataira és szavainak a konstruktív megvizsgálása.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT - EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Krisztusi indulat, ha nem negatív, hanem pozitív indulattal és szavakkal tudjuk a konfliktusainkat megoldani.

Kognitív cél: Az indulatainkban, a szavainkban rejlő lehetőségek feltérképezése a konfliktusmegoldásban.

Affektív cél: A negatív és a pozitív indulatokkal és szavakkal járó érzelmek feltérképezése.

Pragmatikus cél: Az indulataink és szavaink használatának formálása a biblikus.

Óra fő része	Javaslatok	Tananyag, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Házi feladat ellenőrzése Mozdulatok ellentéte – bevezető játék	Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFEI Jézus pere olvasmány 3. (112. o.)

	<p>Önként jelentkező álljon az osztály elé, és tegyen egy olyan mozdulatot, ami negatív érzelemből (düh, csalódottság, harag, stb.) származik!</p> <p>Az osztály vele szemben fejezze ki ugyanúgy mozdulattal, mimikával a vele ellentétes érzést, önkifejezést!</p> <p>Utánozza le az osztályt a kint álló, így oldja fel a saját a negatív mozdulatát!</p> <p>Jöhet egy újabb vállalkozó kedvű.</p>	
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	<p>Olvasmány feldolgozása Helyezzük a táblára a szituációról szóló rajzot! Tegyük fel az indulatos megnyilvánulásokat! Fogalmazzunk meg az osztállyal jóindulatú, pozitív megfogalmazásokat! Írjuk fel! Helyezzük a táblára a TK-ben megadott válaszlehetőséget!</p> <p>Aranymondás szemléltetése Tegyük a tálcára a két poharat! Az egyiket töltsük meg színültig tiszta vízzel, a másikat pocsolóvízzel! Vegyük a kezünkbe a két kavicsot! Vezessük be a gyerekeket a szemléltetésbe: a pohár a szívünk, a víz a szívünk indulata, ami lehet jóindulat, vagy rosszindulat. A kavics, amikor valami rossz ér minket. A két kezünkkel egyszerre dobjuk bele az egyikbe és a másikba is a kavicsot! Nézzük meg, milyen lesz a tálca, a poharak környezete a történetek után!</p> <p>Üzenet elmélyítése a TK Feladattár kérdéseivel és a munkafüzetben munkáltatással.</p>	<p>TK Indulataink és szavaink olvasmány (66–67. o.)</p> <p>Eszköz: nyomtatott lapok</p> <p>Eszközök: két pohár, egy tálca papírtörülkövel leterítve, tiszta víz, pocsolóvíz, két kavics</p> <p>TK Indulataink és szavaink olvasmány Feladattár (66–67. o.)</p> <p>MFEI Indulataink és szavaink olvasmányfeldolgozás 2. (113. o.)</p>
Aranymondások	<p>„Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.” (Mt 12,34)</p>	<p>Kapcsolódó munkafüzeti feladat: MFEI Indulataink és szavaink olvasmányfeldolgozás 1. (113. o.)</p>
Énekjavaslat (alternatívák)	<p>6. Nagy hálát adjunk (TK 77. o.) RÉ: 38. zsolt. 1.21-22. verse - Haragodnak nagy voltában 46. zsolt. Isten a mi reménységünk (+BS) BS: 103. Tisztítsd meg szíved (dall. RÉ.161. dics. Siess, keresztyén)</p>	

	109. Uram, közel voltam Hozzád (+DU)	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK:

(Egyéni feladatlapok összeállíthatók az RPI online feladatbank segítségével:

<http://rpi-feladatbank.reformatus.hu/#/login>)

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

Tankönyv: 68-69. oldal

A képen látható:

- Rajz és szöveg: veszekedő gyermekek a ház előtt, kerékpár és tönkrement focilabda
- Szív rajza, benne aranymondás
- Fényképek, mely indulatokat hordozó személyeket ábrázolnak

A szöveg: Jakab levele 3,9-12

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

A képek:

- Figyeld meg a képen látható gyermekeket! Mit tükröz az arcuk és a testtartásuk?
- Mi történhetett a gyermekekkel, a kerékpárral és a labdával?
- Olvasd el a szövegbuborékokba írt szövegeket! Válaszd ki, melyek a rosszindulatú mondatok? Melyek azok, amelyek csillapítják a rossz érzéseket és indulatokat?
- Hasonló esetekben hogyan szoktál viselkedni? Mit szoktál mondani?
- Nézd meg egyenként a fényképeket! Mondd el, milyen érzéseket üzennek a képen szereplő személyek arckifejezései, gesztusai!
- Ha dühös vagy, figyeld meg, hogyan szólsz a másik emberhez? Mit fejeznek-e ki a szavaid?
- Hogyan tudnád megtanulni, hogy minden szavad, mondatod inkább áldást fejezzen ki?

A szöveg:

- Az Ige alapján hogyan kellene szólnunk egymáshoz, még ha meg is bántottak bennünket?
- Te tudsz-e uralkodni az indulataidon, a bántó szándékaidon? Hogyan?

Beszélgéspontok az aranymondáshoz:

„Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.”

- Most mivel vagy tele, miből van elegend és hogyan fejezed ezt ki mások számára?
- Gondoltál-e már arra, ha tele vagy dühvel, haraggal, akkor hogyan beszélsz?
- Ha örömmel, szeretettel vagy tele, akkor hogyan szólsz másokhoz?
- Hogyan tudnád fékezni a nyelvedet, hogy ne bánts meg senkit?

- Szoktad-e gyakorolni mások megértését?
- Meg tudod-e nyugtatni az ideges és indulatos társaidat?

1. Indulatszavak. Magyarázzuk meg a fogalmat: Gyűjtsünk indulatszavakat! Valaki mondjon egyet, az osztály írja körül, hogy mit fejez ki, mikor használjuk!

2. Vállalható káromkodás? Beszéljünk a dühről, a düh kifejezésének, megélhetésének a módjairól, a káromkodás kialakulásáról! Differenciáljuk a dühöt kifejező mondatokat, indulatot levezető megnyilvánulásokat és a negatív, másokat vagy Istent bántó káromkodó kifejezéseket! Gyűjtsünk vállalható indulat-kifejezéseket. Pl. Aztateringgettét! A kutya meg a macska! stb.

3. Indulatos zsoltárok. Osszuk ki az alábbi igehelyeket a zsoltárok könyvéből: Zsolt 94,1-7; 123,3-4; Zsolt 138,7-8; Zsolt 140,7-14! Olvassuk fel őket! Beszéljünk az Istennek kifejezett dühünkről, melyet őszintén elé tárhatunk, ezáltal megóvhatjuk a környezetünket tőle. Istené a bosszú, a büntetés, az ítélet, nem a mienk.

4. Boldog leborulók. Beszéljünk Gyökössy híres mondatáról: **Boldogok**, akik lenni is tudnak, nemcsak tenni, mert megcsendül a csöndjük, és titkok tudóivá válnak. **Leborulók** és nem kiborulók többé.

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ:

1. feladat:

A harag rossz tanácsadó.

Többet ésszel, mint erővel.

A türelem rózsát terem.

Okos enged, számár szenved.

Hallgatni arany.